

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2026/18347-S.26.25002
BAŞVURU NO : 2026/14932
KARAR TARİHİ : 14/09/2026

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : [REDACTED], TCKN: [REDACTED]
Adres [REDACTED]
[REDACTED]
BAŞVURUYA KONU İDARE : TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Aile yardımının geriye dönük ödenmesi talebi [REDACTED]
BAŞVURU TARİHİ : 17/06/2026

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda, başvuran özetle; Tarım ve Orman Bakanlığı [REDACTED] Bölge Müdürlüğü emrinde şehir plancısı unvanında devlet memuru olarak görev yaptığını, 02.03.2020 tarihinde doğan ve nüfusa kayıt edilen çocuğu için Kuruma doğum belgesini 29.09.2020 tarihinde ibraz ettiğini, ancak tarafına ödenmesi gereken çocuk yardımı ödeneğinin bugüne kadar maaşına yansıtılmadığını fark ettiğini, idarenin Mayıs 2026 tarihine kadar herhangi bir Aile Yardımı Bildirimi yapmadığından bahisle talebini reddettiğini ancak 657 sayılı Kanun'un 202. maddesinde çocuk yardımı (aile yardımı ödeneği) için geriye dönük bir süre sınırı konulmadığını, Kurumun dayanak gösterdiği Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı'nın yasal hakları daraltamayacağını belirterek idari zamanaşımı süresi olan 5 yıl (60 ay) geriye dönük çocuk yardımının, çocuğunun 0-6 yaş kriterleri, iki kat artırımlı gösterge gözetilerek yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesi hususunda Tavsiye Kararı verilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuza aynı konuda yapılan [REDACTED] numaralı başvuruya ilişkin olarak Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından 03.08.2026 tarihinde gönderilen E-[REDACTED]-[REDACTED]-[REDACTED] sayılı cevabi yazı ve eklerinde özetle; başvuru konusuna ilişkin Hayvancılık Genel Müdürlüğünden 18.05.2026 tarihli ve [REDACTED] sayılı yazı ile aile yardımının 3 aydan fazla geriye dönük ödenip ödenmeyeceği hususunda görüş talep edildiği, Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın 03.06.2026 tarihli ve [REDACTED] sayılı cevabi yazısında "Aile Yardımı Ödeneğinin geriye dönük yararlanma" başlıklı 35 inci maddesinde, "Aile yardımından yararlanabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde bildirilen personele, ilgili mevzuatı uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması 01/10/2025 tarihinden öncesine taşınması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönüm için de aile yardımı ödenekleri verilir." hükmüne yer verilmiştir. Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükmüne göre personele, eş durumunda meydana gelen değişikliğe ilişkin aile yardımı bildirimini verildiği tarihten geriye dönük olarak en fazla üç aylık süre için aile yardımı ödeneği verilmesinin mümkün olduğu (...) yönünde görüş verildiği bildirilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18.10.1982 tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1 “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesi; “*Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye’de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.*”

3.2. “Kamu Hizmeti Görevlileriyle İlgili Hükümler” ana başlığında “Genel Hükümler” kenar başlıklı 128 inci maddesi; “*Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır.*”

3.3. “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” başlıklı 53 üncü maddesinin dördüncü fıkrası; “*Toplu sözleşme yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde taraflar Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurabilir. Kamu Görevlileri Hakem Kurulu kararları kesindir ve toplu sözleşme hükmündedir.*”

4. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesi; “*Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.*”

5. 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun;

5.1. “Aile yardım ödeneği” başlıklı 202 nci maddesi; “*Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir. Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından her biri için de 250 gösterge rakamının (72 nci ay dâhil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir...*”

5.2. “Aile yardımı ödeneğinin ödeme usulü” başlıklı 203 üncü maddesi; “*Aile yardımı ödeneği Devlet memurlarına her ay aylıklarıyla birlikte ödenir...*”

5.3. “Aile yardımı ödeneğine hak kazanma” başlıklı 204 üncü maddesi; “*Memur, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği; çocuk için ödenen yardıma da çocuğunun doğduğu tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanır.*”

6. 31.12.2005 tarih ve 26040 sayılı 3. Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin “Sosyal yardımlar” başlıklı 12 nci maddesi; “*Kamu personeline yapılacak sosyal yardım ödemelerinde, ödemenin çeşidine göre aşağıda belirtilen belgeler aranır.*

a) Evlenme yardımı: Aile cüzdanının dairesince onaylı örneği veya nüfus kayıt örneği ödeme belgesine bağlanır.

b) Aile yardımı: Aylıklarla birlikte ödenen bu yardım, personelin ilk işe girişinde alınacak Aile Yardımı Bildirimine dayanılarak ödenir. Bu bildirim, personelin aile yardımından yararlanan eş veya çocuk durumunda meydana gelen değişiklikler ile yer değiştirme suretiyle atama halinde yenilenir. Bildirimler, ödeme belgesinin Sayıştaya gönderilecek nüshasına eklenir...”

7. 27.08.2025 tarihli ve 32999 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının “Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik Mali ve Sosyal Haklar” başlıklı birinci bölümünün “Aile yardımı ödeneğinden geriye dönük yararlanma” başlıklı 35 inci maddesi; “Aile yardımından

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

yararlanılabilecek eş ve çocuk durumunda meydana gelen değişiklikleri daha sonraki tarihlerde bildiren personele, ilgili mevzuatı uyarınca aile yardımı ödeneği verilmesi koşullarının mevcut olması ve 01/10/2025 tarihinden öncesine taşınması kaydıyla, anılan bildirimde dayanılarak aile yardımı ödeneğinden yararlanılabileceği tarihten önceki üç aya kadar olan dönem için de aile yardımı ödenekleri verilir.”

Hükmünü amirdir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ŞERİF YILMAZ'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

8. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde hazırlanan “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. Kurumumuza yapılan başvuruda, başvuran özetle; 02.03.2020 tarihinde doğan ve nüfusa kayıt edilen çocuğu için Kuruma doğum belgesini 29.09.2020 tarihinde ibraz ettiğini, ancak tarafına ödenmesi gereken çocuk yardımı ödeneğinin bugüne kadar maaşına yansıtılmadığını fark ettiğini, idarenin Mayıs 2026 tarihine kadar herhangi bir Aile Yardımı Bildirimi yapmadığından bahisle talebini reddettiğini belirterek idari zamanaşımı süresi olan 5 yıl (60 ay) geriye dönük çocuk yardımının, çocuğunun 0-6 yaş kriterleri, iki kat artırımlı gösterge gözetilerek yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesi hususunda Tavsiye Kararı verilmesini talep etmektedir.

10. İdare tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda ise özetle; uygulamada Aile Durumu Bildirimi Formuna istinaden 2025/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının “Aile yardımı ödeneğinden geriye dönük yararlanma” başlıklı 35 inci maddesi uyarınca bildirim tarihinden geriye dönük en fazla üç aylık süre için aile yardımı ödeneği ödendiği bildirilmiştir.

11. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2 nci maddesinde, Devletin temel nitelikleri arasında hukuk devleti ilkesine yer verilmiş olup, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre, hukuki düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadaki belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Hukuk güvenliği ilkesi de normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, 17.04.2008 tarihli, E.2005/5, K.2008/93 sayılı Kararı).

12. Ayrıca, idarenin işlem tesis ederken hukuka bağlı olması ve hukuk kuralları içinde hareket etmesi hukuk devletinin bir diğer ilkesidir. Bu kapsamda, idari işlemin belli bir sebebe dayanması gerektiği açık bir kuraldır. Yukarıda bahsi geçen somut olayın çözüme kavuşturulabilmesi için öncelikle aile yardım ödeneğine nasıl hak kazanıldığı ve söz konusu ödemeye yönelik başvuru veya bildirim için bir süre sınırlandırması bulunup bulunmadığının irdelenmesi gerekmektedir.

13. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 202 nci maddesinde evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verileceği, bu yardımın memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için ödeneceği hüküm altına alınmış; aynı Kanun'un 204 üncü maddesinde ise memurun eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren hak kazanacağı düzenlenmiştir. Buna göre aile yardımı ödeneği, kanunda öngörülen şartların gerçekleşmesiyle doğan mali bir hak niteliğindedir.

14. Söz konusu hükümler birlikte değerlendirildiğinde; eş için aile yardımı ödeneğinin evlenme ile kazanılan ve Kanunda belirtilen şartların devamı süresince yararlanılabilen mali bir hak olduğu, bu hakkın kullanılabilmesi için eşin her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmaması veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almaması şartlarının gerçekleşmesinin yeterli olduğu anlaşılmaktadır. Somut

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

olayda da başvuranın Devlet memuru olan eşinin doğum nedeniyle aylıksız izne ayrılmasıyla birlikte menfaat karşılığı çalışmama şartının gerçekleştiği görülmektedir.

15. Öte yandan şikâyet konusunun, Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği çerçevesinde değerlendirilmesi de gerekmektedir. Malum olduğu üzere, ilgili yönetmeliğin amacı, “harcamalarda ödeme belgesine dayanılacak kanıtlayıcı belgeleri ve bu belgelerin şekil ve türlerini” belirlemektir. Anılan yönetmelikle hakkın nasıl kazanılacağı değil ödemenin hangi belgeler üzerinden yapılacağı belirlenmektedir. Bir başka ifade ile kişi bu ödeneye, ilgili yönetmelik hükmü çerçevesinde aile yardımı bildiriminde bulunduğundan değil 657 sayılı Kanunda yer alan şartları yerine getirdiğinden hak kazanmaktadır. Kaldı ki Anayasanın 128 inci maddesi gereğince memura yapılacak ödemelerin kanunla yapılacağı hükmü karşısında yönetmelik hükmüne dayanarak ödemenin yapılıp yapılmayacağına dair bir karar vermenin mümkün bulunmadığı da açıktır.

16. Konunun aile yardımı bildiriminin verilmesinin herhangi bir süre şartına tabi olup olmadığı yönünden değerlendirilmesinde ise; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili hükümlerinde aile yardımı ödeneğine hangi şartlarda hak kazanılacağı, hangi hallerde sona ereceği ve ne şekilde ödeneceği açıkça düzenlenmiş olmakla birlikte, aile yardımı bildiriminin belirli bir süre içerisinde verilmesi gerektiğine veya bu bildirimin geç verilmesi hâlinde geçmiş dönemlere ilişkin aile yardımı ödeneğinin talep edilemeyeceğine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Aynı şekilde Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinde de bu yönde bir süre sınırlaması öngörülmemiştir. Dolayısıyla, aile yardımı bildiriminin belirli bir süreye tabi tutulmadığı, bu nedenle hak sahibince sonradan yapılan bildirimle dayanılarak geçmiş dönemlere ilişkin aile yardımı ödeneğinin talep edilmesinin önünde kanuni bir engel bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Şikâyet konusuyla benzer nitelikteki taleplerle ilgili Aksaray İdare Mahkemesinin 24.07.2013 tarihli ve E:2013/367, K:2013/675 sayılı kararı ile Manisa İdare Mahkemesinin 25.11.2014 tarihli ve E:2014/367, K2014/798 sayılı kararında aile yardımı ödeneğinin geriye dönük ödenebileceği, ilgili kararlarda “*Dava dosyasının, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile bir arada değerlendirilmesinden, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlara aile yardımının ne şekilde ve ne zaman ödeneceği açıkça hükme bağlanmış olmakla beraber geriye dönük olarak talep edilemeyeceği yönünde bir düzenlemenin bulunmadığı (bu yönde bir hükme yer verilmediği) anlaşılmaktadır.*” hususunun gösterildiği tespit edilmiştir.

18. Diğer taraftan Sayıştay 2 nci Dairesinin 01.02.2010 tarih ve 553 nolu ilamında ise, geriye dönük aile yardımı ödenmesinde hukuka aykırılık görülmeyerek ilişilecek bir husus bulunmadığı yönünde karar verildiği anlaşılmıştır.

19. İlgili idarece her ne kadar 2025/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının “Aile yardımı ödeneğinden geriye dönük yararlanma” başlıklı 35 inci maddesi uyarınca, aile yardımı ödeneğinin bildirim tarihinden geriye dönük en fazla üç aylık süre için ödenebileceği belirtilmiş ise de toplu sözleşmeler vasıtasıyla esasında kamu görevlilerinin sahip oldukları haklara ilave bazı haklar elde etmelerinin amaçlandığı, dolayısıyla yukarıda yer alan açıklamalar ve ilgili mevzuat hükümleri dikkate alındığında, bahsi geçen toplu sözleşme hükmü ile memurlara yeni bir hak verilmesinden ziyade, memurların zaten sahip oldukları hakkın kısıtlandığının görüldüğü emsal nitelikteki Danıştay 11. Dairesinin 13.06.2014 tarihli ve E:2013/3728, K:2014/4312 sayılı kararında da; “*emekliliği hak etmiş olan memurlara toplu sözleşmeye göre hiçbir sosyal denge yardım ödemesi yapılamayacağı yolunda bir hüküm konulmasıyla, memurlara sosyal denge tazminatı ödenmesinin dayanağı olan mevzuatta yer verilmeyen kısıtlamalar getirildiği ifade edilerek, davacının parasal haklarından yoksun bırakılmasında hukuka uygunluk bulunmadığı hükmüne varılmış ve bu durumun tarafların sözleşme şartlarını belirleme yetkisi kapsamında değerlendirilmesi suretiyle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuk isabet görülmüştüğü*” belirtilmiştir.

20. Ayrıca, günümüzde idarelerin, sadece hukuka uygun davranmaları değil, aynı zamanda iyi yönetim ilkelerini de hayata geçirmeleri beklenmektedir. Zaten esasında hukuka uygun davranmak özünde bir iyi yönetim ilkesidir. Bireyi merkeze koyan ve hatta bireyi üstün değer kabul eden yönetim anlayışının dışında bulunmak günümüzde artık mümkün değildir. Bu kapsamda idare, personelinin mali ve sosyal haklarının kullanılmasını yalnızca ilgilinin başvurusuna bırakmamalı; özlük dosyasında mevcut bilgi ve

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

belgeler ile diğer idari kayıtlar çerçevesinde hak kazandıran değişiklikleri takip ederek kişilerin hak kaybına uğramamasını sağlayacak tedbirleri almakla yükümlüdür.

21. Yukarı anlatılan hususlar, başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları, Ombudsmanın emsal Tavsiye Kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın aile yardımı ödeneğine hak kazandığı tarihten itibaren bu ödenekten yararlanması gerektiği, bildirimün hangi tarihte verildiğinin kanundan doğan bu hakkı ortadan kaldırmayacağı, bu nedenle başvurana hak kazanma tarihinden itibaren geriye dönük aile yardımı ödeneği verilmemesi işleminde hukuka ve hakkaniyete uygunluk bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

22. İyi yönetim ilkelerine, 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; idarenin söz konusu ilkelere uygun davrandığı değerlendirilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

23. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacak olup (varsa) dava açma süresinden arta kalan sürede görevli ve yetkili mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Başvurana, geriye dönük aile yardımı ödeneğinin ödenmesi yönünde **TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, idare tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA** ve **TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.